

PORTRETUL UNUI REVOLUȚIONAR VILCEAN DE LA 1848

Prof. P. PURCĂRESCU

În 1970, Muzeul Județean Vilcea își îmbogățește colecția prin achiziționarea a șapte lucrări de artă plastică ce ilustrează portretele unor participanți la revoluția de la 1848 în Țara Românească și a unor membri ai familiilor acestora. Trei dintre ele sînt foarte importante prin valoarea documentară istorică, referindu-se la imaginea unor mari personalități revoluționare cum sînt: Alex. Cristoffi, Popa Șapcă și Ioan Nisipeanu.

Portretul lui Alex. Cristoffi, ulei pe pînză, datat 1880, este opera pictorului M. Dan, iar portretul lui Popa Șapcă, pictat pe lemn, are autorul încă neidentificat.

A treia lucrare, ulei pe pînză cu dimensiunile de $0,35 \times 0,24$, ne interesează în mod deosebit, ea reprezentîndu-l pe revoluționarul vilcean Ioan Nisipeanu. Nu este semnată și nici datată. Conform unei inscripții făcută pe verso chiar de modelul portretului cunoaștem însă autorul, data și locul execuției lucrării.

Citez: „Ioan Nisipeanu, născut la anul 1812 iunie 23 în comuna Văleni, județul Vilcea, plasa Oltețul-de Sus. Acest portret scos de fotograful Szathmary la anul 1844 iulie 25 la Băile de la Olănești în Vilcea, unde au venit și frate meu Ahileus. Nepoții miei îl vor păstra drept aducere aminte, rugîndu-se lui Dumnezeu milostivul pentru iertarea păcatelor lui Ioan Nisipeanu, unchiul lor”.

Tabloul reprezintă portretul bust al unui bărbat tînăr în vîrstă de circa 30 de ani, îmbrăcat în ținută mondenă; autorul, adept al notației spontane, izbuteste să însereze în acest portret unele din trăsăturile temperamentului dîrz și iscoditor al modelului, prefigurînd astfel pe revoluționarul de mai tîrziu. Fața prelungă cu fruntea înaltă și ușor boltită, este încadrată de părul șaten bătînd spre blond, pieptenat paj și cu cărare într-o parte; o mustață mică și barba care urmărește conturul maxilarelor; ochii mari alungiți spre tîmple, sprîncene arcuite, nas drept, bine proporționat și gură voluntară.

La gît are o lavalieră bogată; este îmbrăcat cu o cămașă albă, împodobită deasupra furcii pieptului cu o broșe prețioasă. Peste cămașe

are o vestă cu deschiderea largă, iar peste vestă poartă o haină elegantă cu revere mari și neîncheiată.

Această lucrare ne oferă noi date istorice asupra trecutului glorios de luptă al Vilcii.

În primul rînd marchează prezența pictorului Carol Popp de Szathmary în Băile Olănești la 1844, adică la șapte ani după sosirea lui din Transilvania în Țara Românească, arătînd în același timp că la acea dată Olăneștii era o stațiune renumită, unde veneau o serie de personalități intelectuale și artistice ale țării, la odihnă și tratament.

Autorul acestei lucrări reprezintă o răscruce în pictura noastră, prin tematica pe care o abordează: peisajul simplu sau cel însuflețit de prezența omului, care abia mult mai târziu se va dovedi de interes general în pictura românească.

Unul din dezideratele revoluției de la 1848 stipulat în proclamația de la Izlaz, crea crearea „Guardiei naționale”.

Gărzile naționale, formațiuni populare pentru menținerea ordinii interioare au fost structurate pe principiul teritorial, într-o formă și subordonare asemănătoare celeia existente în unitățile și subunitățile trupelor regulate. Organizate pe întreaga suprafață a țării, atât în mediul urban, cît și în cel rural, ele au constituit o puternică armă în mîna conducătorilor locale împotriva uneltirilor reacțiunii.

Instruite, acolo unde a fost posibil, de ofițeri din armata permanentă, ele constituiau în același timp o rezervă de neignorată în cazul unei agresiuni externe, cînd împreună cu celelalte forțe populare trebuiau să participe la salvarea cuceririlor dobîndite cu prețul atîtor eforturi și sacrificii.

Pentru mai buna lor organizare gărzile naționale aveau un emisar pe județ, în Vilcea fiind numit în funcția respectivă Ioan Nisipeanu, la recomandarea lui Ion Eliade Rădulescu.

El organizează gărzile naționale în județ și în orașul Rm. Vilcea pe vâpsele. De asemenea informa pe generalul Magheru de greutățile pe care le întîmpina din cauza subcîrmuitorilor, care aveau o atitudine aristocrată.

Ioan Nisipeanu socotea că pînă ce aceștia nu vor fi îndepărtați din posturi, misiunea lui va fi foarte dificilă, fiind că funcționarii complotau și după cum se exprima el „băgau fumuri între locuitori”.

Datorită calităților sale de bun organizator și atașat revoluției, generalul Magheru îl ia aghiotant în momentul sosirii lui în tabăra de la Rîureni. Această lucrare de artă va figura în expoziția de bază a secției de istorie ce se va organiza în localul vechi al Școlii generale nr. 1 din Rm. Vilcea.